

převzal jeho dluh podle § 1405 obč. zák., pokud se týče § 1408 obč. zák. S tohoto hlediska posuzuje také odvolací soud sporný případ. Podle § 1405 obč. zák. vstupuje přejímatel dluhu na místo původního dlužníka, svolí-li k tomu věřitel. Dokud není dán souhlas, ručí přejímatel jako při převzetí splnění (§ 1404 obč. zák.). Odvolací soud právem vyslovil, že do souhlasu ručil žalovaný důsledkem svého závazku z tržové smlouvy za to, že žalobkyně jako věřitelka naň nedokročí (§ 1404 obč. zák.). To dovolatel přehlíží, vycházejí z mylného názoru, že se žalovaný v tržové smlouvě původnímu dlužníku zavázal jen k tomu, že obstará plnění jeho věřiteli. Nešlo o převzetí splnění žalovaným, nýbrž o převzetí dluhu, při němž vstup přejímatele na místo původního dlužníka závisí na souhlasu věřitelovu. Souhlas ten byl dán plnomocníkem žalobkyně T-em, jenž jednal se žalovaným o zaplacení dluhu a uzavřel s ním dohodu, že žalobkyně přijme na svou pohledávku 50.000 Kč k úplnému vyrovnání 35.000 Kč v případě, že tato částka bude co nejdříve zaplacená.

Čís. 8430.

Pozemková reforma.

Státní pozemkový úřad není příslušným rozhodovati o zvýšení zaopatřovacích požitků podle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. Nejde o rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, nýbrž jen o údaj účastníka, ohlásil-li Státní pozemkový úřad nárok pensistů v určité výši k rozvrhu přejímací ceny. Pokud jest navrhujevího poukázati na pořad práva. Je-li Státní pozemkový úřad oprávněn, by uplatňoval za někoho nárok v rozvrhovém řízení, jest oprávněn zastupovati ho i v incidenci, jež jest nutnou součástí rozvrhového řízení.

Při rozvrhu přejímací ceny nelze kapitalisovati podle zásad pojistné matematiky.

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1928, R II 318/28.)

Rozvrhuje přejímací cenu za zabraný majetek přikázal s o u d p r v é s t o l i c e zaměstnancům na zabraném majetku uhražovací jistinu a poukázal vlastníka s odporem na pořad práva. R e k u r s n í s o u d k r e k u r s u vlastníka napadené usnesení potvrdil.

N e j v y š š í s o u d zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil soudu první stolice, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Proti zaopatřovacím požitkům (pensím a darům z milosti) přihlášeným Státním pozemkovým úřadem namítal vlastník velkostatku kromě nedostatku oprávnění Státního pozemkového úřadu k zastupování těchto nároků, kteráž otázka, byvši rozřešena již rozhodnutím čís. 7964 sb. n. s., stala se zde, ana se dovolací stížnost řešení tomu podrobuje, bez-

předmětnou — toto: 1. že Státní pozemkový úřad není povolán rozhodovati o nárocích bývalých zaměstnanců na zvýšení pense podle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.; 2. že osobám, jichž nároky přihlášeny, nároky ty nepřísluší, poněvadž jsou to dělníci podle potřeby a na denní mzdu. Naproti tomu uvedl Státní pozemkový úřad, že výše nároku byla vypočtena podle zásad pojišťovací matematiky. Prvý soudce sečetl přihlášené nároky, jež činí 65.748 Kč a přikázal na ně zbytek přejímací ceny 557.586 Kč jako uhrazovací jistinu s tím, že o způsobu jejího složení a přikázání úroků z ní bude rozhodnuto až po právní moci jeho usnesení, a odkázal odpor vlastníka proti přikázání uhrazovací jistiny na pořad práva pod následky § 231 ex. ř. a uvedl: K čís. 1. že Státní pozemkový úřad účtoval devítinásobek nynějších požitků percipientů a toto účtování odpovídá prý § 50 náhr. zák., k čís. 2. jde prý o okolnosti sporné. V stížnosti majitel velkostatku brojil hlavně proti oprávnění Státního pozemkového úřadu, kteráž otázka, jak řečeno, nyní odpadá, avšak přece, aspoň mimochodem, uplatnil opět nepříslušnost Státního pozemkového úřadu ad 1. a dovozoval ad 2., že tím vznikne nesrovnalost, že by pořad práva nastoupen býti musil proti pensistům, kteří nároky neuplatnili, ježto Státnímu pozemkovému úřadu chybí oprávnění strany. Rekursní soud vyřizuje námitku nedostatku oprávnění Státního pozemkového úřadu, nyní odpadlou, podotkl, že Státní pozemkový úřad byl oprávněn stanoviti i výpočet pensí a darů z milosti podle citovaného ad 1. zákona. Vlastník v dovolací stížnosti uznal výši pensijních důchodů prvních sedmi pensistů, ohledně ostatních pod čís. 8—28 usnesení prvního soudce uvedených však uplatňuje opět, že Státní pozemkový úřad upravil je sám, použiv na ně ustanovení zákona ad 1. citovaného, k čemuž však prý nebyl oprávněn a mohl přihlásiti dary z milosti jen v částkách skutečně vyplacených, jež udává částkami daleko nižšími, které prý ani nejsou sporné, a uplatňuje dále, že jde jen o sezonní dělníky, na něž se zákon ad 1. citovaný vůbec nevztahuje, dále, že Státní pozemkový úřad upravil nároky ty podle stavu ke dni 15. listopadu 1924, dni převzetí pozemků, kdežto podle § 74 náhr. zák. musely by upraveny býti podle stavu ke dni 6. května 1921, dále, že zákon ad 1. citovaný nevztahuje se na ty, kdo v době, kdy nabyl působnosti, byli ještě v činné službě, dále že pro kapitalisaci devítinásobku není v zákoně opory a správnou jest jen kapitalisace podle zásad pojistně technických, an jest rozdíl, jde-li o 60leté nebo 80leté, dále, že zajišťovací kapitál přikázán ode dne převzetí pozemků, 15. listopadu 1926, ačkoliv majitel statku platil zaopatřovací požitky nezměněně dále ze svého, a posléze, že ani odkázání na pořad práva není správné, ježto nejde o sporná fakta, nýbrž jen o právní otázky, ba zaměstnanci že ani nebyli slyšeni, by se mohlo zjistiti, zda a které skutečnosti jsou sporné. Vyřizuje tuto dovolací stížnost musí nejvyšší soud nechat stranou otázky, jež ve stížnosti na rekursní soud uplatněny nebyly, a může se držeti jen námitek ve stížnosti té probíraných, neboť nelze, by strana se svými důvody stížnosti druhou stolicí přešla a teprv ve třetí stolicí je uplatňovala. Pravdou jest, že Státní pozemkový úřad není příslušným rozhodovati

o zvýšení zaopatřovacích požitků podle zákona ad 1. citovaného, ježto v § 15 jest k rozhodování tomu povolán soud. Nicméně jako všude, kde si příslušný úřad příslušnost osvojí a rozhodne, rozhodnutí v právní moc vešlé váže, leda že by zvrženo bylo v konfliktním sporu před senátem podle § 3 zák. ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. k tomu povolaným — tak i zde: muselo by proto vyšetřeno býti, zda tvrzené rozhodnutí nabylo právní moci, t. j. zda bylo účastníkům, jimiž jsou jak zaopatřovanci, tak majitel velkostatku, doručeno a uplynula lhůta k stížnosti na nejvyšší správní soud. Avšak na to asi sotva dojde, neboť přední otázkou jest, zda to vůbec bylo rozhodnutí, zda není to pouhé udání výše zaopatřovacích nároků. Ohlašuje-li totiž účastník nárok k rozvrhu, musí udati také jeho výši (jak praví § 47 (3) náhr. zák., jak na jistině tak na úrocích), a tato povinnost ovšem stihala i Státní pozemkový úřad, když za zaopatřovance nároky jich přihlašoval. Je tedy na snadě, že ono domnělé »rozhodnutí« jest jen pouhým udáním účastníka, jenž ovšem vždy raději udá číslíci vyšší než nižší, by sebe pokud se týče osobu, jejíž nárok přihlašuje, nepoškodil, a rozumí se, že toto udání podléhá projednání, účastník jím dotčený může správnosti jeho odporovati a pak teprv, je-li výše sporná, soudce rozhodne — jak, o tom níže. Je tedy především třeba vyšetřiti obsah domnělého rozhodnutí a, ukáže-li se pouhou přihláškou nároků k rozvrhu, bude třeba o něm jednati a, zůstanou-li některé rozhodné skutečnosti sporné, bude třeba zkoumati jich povahu, jakož i povahu důkazů o nich nabízených a pak podle § 2 čís. 7 nesp. říz., jenž tu platí, ježto se rozvrh koná podle § 47 náhr. zák. v nesporném řízení, rozhodnouti takto: budou-li to skutečnosti, jež lze zjistiti prostředky řízení nesporného, nebude věc odkázána na pořad práva, nýbrž soudce nesporný je zjistí sám; budou-li to však skutečnosti, jež lze zjistiti jen formálním řízením důkazním, t. j. důkazy prováděnými ve formách předepsaných civilním soudním řádem, odkáže soudce nárok na pořad práva a bude míti péči o to, by se mezitím »stav věci nezměnil«, t. j. vyhradí zatím příslušný peníz z přejímací ceny — § 231 ex. ř. tu vůbec místa nemá, ježto nejde o řízení exekuční, ale ovšem podle § 2 čís. 7 nesp. říz., jenž ho tu nahrazuje, dojde se v podstatě k stejnému výsledku. Soudce určí lhůtu, ve které účastník sporný nárok pořadem práva uplatnití musí, a ovšem určí roli žalobce tomu, kdo činí nárok. Závada, kterou tu stížnost shledává, že stranou ve sporu byli pensisté, kteří nárok neohlásili, kdežto Státní pozemkový úřad, jenž ho ohlásil, povahu strany nemá, jest jen domnělá, neboť, an Státní pozemkový úřad jest oprávněn, by nárok za ně uplatňoval v řízení rozvrhovém, tedy, když v tomto řízení rozvrhovém nastane sporná incidence, jež jest jeho nutnou součástí, jest oprávněn také zastupovati je v této sporné incidenci, ale ovšem i účastníkům samým jest dovoleno, aby se jako intervenienti připojili ke sporu. Tím jest vyřízena dovolací stížnost, i bylo proto tak rozhodnouti, jak se stalo. Při tom však nelze mlčením pominouti, že nižší stolice nechaly nepovšimnutým předpis § 47 (1) náhr. zák., že se sice rozvrh koná v řízení nesporném, avšak podle zásad rozvrhových stanovených v exekučním řádě podle jeho §§ 216—228, jež zásady ty obsahují, zejména

i ohledně zřízení uhrazovací jistiny (§ 219), při čemž ovšem § 50 náhr. zák. ve spojení s vl. nař. 221/22 učinil změnu v ten rozum, že zaopatřovací požitky se kapitalisují 4%, a předepsal pořadí, v němž je jest přikázati. Podle toho jest vyloučeno kapitalisování devítinásobkem a vůbec kapitalisování podle zásad pojistné matematiky, která slouží pojišťovacím ústavům jako výpočet pravděpodobnosti podle zkušeností nabytých za dlouhé periody a má za účel nalézt průměrnou dobovou mez, kterou lze vzít za základ pojištění bez nebezpečí ztrát, což jest tedy účel obchodnický, docela jiný, než o jaký jde při pojištění uhrazovacím kapitálem, kde neběží o pravděpodobnost zajišťující obchodní zisky, nýbrž o apodiktickou bezpečnost. Nestačí-li zbytek přejímací ceny na krytí celé uhrazovací jistiny, jest třeba ustanoviti, jak se jistina bude vyčerpávati při plném ročním krytí zaopatřovacích požitků. Ovšem přes částky Státním pozemkovým úřadem přihlášené, jež jsou maximální hranicí, nebude lze v žádném případě jíti.

Čís. 8431.

Zrušil-li rekursní soud usnesení prvního soudu, jímž nebyla připuštěna změna žaloby, a nařídil mu, nevyhradiv pravomoci, by jednal ve hlavní věci, jde vlastně o změňující usnesení rekursního soudu, do něhož jest dovolací rekurs přípustným.

Právním podmětem není úřad jako takový a nelze podati žalobu na »správu« statku ať již náleží soukromníku, nebo státu, zemi atd.

Nahrazen-li neexistující právní podmět fysickou osobou, nejde o změnu žaloby přípustnou podle § 235 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1928, R II 324/28.)

Žalobu proti »T-ské správě velkostatku paní Leopoldiny W-ové« soud první stolice odmítl. Rekursní soud zrušil usnesení prvního soudu a uložil mu, by ve věci dále jednal a rozhodl. Důvody: Soud odmítl napadeným usnesením žalobu z důvodu, že T-ská správa statku není osobou způsobilou, samostatně na soudě jednati, a že se tudíž nedostává pasivního oprávnění žalované straně (správně mělo zníti »procesní způsobilosti žalované strany«). Proti tomuto usnesení podala žalobkyně rekurs, po případě odvolání. Rekurs jest přípustný a jest i odůvodněný. Jest sice pravda, že »T-ská správa statku« nemá procesní způsobilosti, avšak žalovaná strana byla v žalobě označena jako »T-ská správa statku paní Leopoldiny W-ové« a při ústním líčení dne 25. dubna 1928 změnila žalobkyně název strany žalující na jméno »Leopoldina W-ová«, poněvadž prý tato, jsouc uživatelkou a požívatelkou velkostatku T-ského, zboží objednala, jí bylo dodáno a od ní převzato a původní pojmenování žalované strany v žalobě uvedeno bylo tak, jak zněla firma na objednávce. Touto změnou názvu vyhověno bylo §§ 6 a 7 c. ř. s.